

Saksframlegg

Høring - Ny forskrift om ugras - Regulering av floghavre og hønsehirse

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Anne-Marit Næss		26/6299

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
	Samfunnsutvalget	PS	
	Kommunestyret	PS	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Indre Østfold kommune er positiv til deler av forslaget til ny forskrift om ugras, men støtter ikke forslaget om at register og meldeplikt for floghavre opphører.

Kommunen mener at forslaget om å oppheve meldeplikten ved funn av floghavre og avvikle floghavregisteret ikke i tilstrekkelig grad vil bidra til å begrense spredningen av floghavre. Meldeplikten og registeret over eiendommer med påvist floghavre bør derfor opprettholdes.

Kommunen understreker videre at Mattilsynet må sikres tilstrekkelige ressurser for å kunne følge opp eiendommer med floghavreforekomst og sørge for at regelverket etterlevs.

Når det gjelder hønsehirse, støtter kommunen forslagene til nye bestemmelser og vurderer at disse vil kunne bidra til redusert spredning av arten.

Kommunens høringsuttalelse oversendes Mattilsynet i tråd med vurderingene i saksframlegget.

Bakgrunn og saksopplysninger:

Landbruks- og matdepartementet har sendt på høring forslag til en ny forskrift om ugras som skal erstatte dagens floghavreforskrift. Bakgrunnen er et ønske om å modernisere regelverket og samle reguleringen av skadelige ugrasarter i én forskrift. Samtidig foreslås det å innføre tiltak mot hønsehirse, som er et økende problem i norsk jordbruk.

For floghavre videreføres de viktigste kravene om kontroll, bekjempelse, rengjøring av maskiner og utstyr, opplysningsplikt samt regler for import og omsetning. Derimot foreslås det å fjerne meldeplikten ved mistanke eller funn av floghavre og avvikle det offentlige floghavregisteret. Begrunnelsen er blant annet å forenkle regelverket og legge større ansvar for oppfølging og bekjempelse til den enkelte driftsansvarlige.

Aktuelle planer, vedtak og dokumenter:

[Høring - regulering av floghavre og hønsehirse - ny ugrasforskrift](#)

Alternative løsningsmuligheter/politisk handlingsrom:

Indre Østfold kommune kan støtte forskriftsendringen i sin helhet

Vurderinger knyttet til FNs bærekraftsmål:

Behovet for å bekjempe floghavre og hønsehirse er direkte knyttet til FNs bærekraftsmål 2:

Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk.

Kommunedirektørens vurderinger:

Indre Østfold er en av landets største jordbrukskommuner med betydelig produksjon av korn, oljevekster, gras, grønnsaker og andre åkervekster. God plantehelse er en viktig forutsetning for å opprettholde produktivitet, lønnsomhet og bærekraftig matproduksjon i kommunen.

Spredning av floghavre og hønsehirse kan medføre økte kostnader for landbruksforetakene gjennom behov for ekstra bekjempelsestiltak, redusert avlingskvalitet og tapte avlinger. Dette er særlig relevant i Indre Østfold, hvor store sammenhengende jordbruksarealer og omfattende samarbeid om maskiner og utstyr mellom gårdsbruk kan bidra til spredning, dersom nødvendige tiltak ikke gjennomføres.

Kommunen er kritisk til forslaget om å oppheve meldeplikten og avvikle floghavregisteret. Registeret har gitt kommunen og andre myndigheter oversikt over eiendommer med kjent forekomst av floghavre og har vært et viktig verktøy i arbeidet med å begrense spredning. Selv om oppfølgingen av registeret i perioder har vært mangelfull, mener kommunen at dette først og fremst skyldes manglende ressurser til oppfølging og ikke at registerordningen i seg selv er uhensiktsmessig. Derimot mener kommunen at floghavregisteret kunne vært styrket med registrering i kart, og kommunen burde ha tilgang til registeret og kart med registrerte funn.

Kommunen vurderer at bortfall av meldeplikt og register vil gi dårligere oversikt over forekomsten av floghavre og dermed svekke muligheten til målrettet oppfølging og bekjempelse. Dette kan på sikt bidra til økt spredning av ugraset.

Kommunen har de senere årene vært nødt til å følge opp enkelte dyrkere. Noen få av disse foretakene utfører ingen floghavrebekjempelse. Det er derfor tatt kontakt med Mattilsynet.

Indre Østfold kommune har de senere årene erfart at henvendelser til Mattilsynet om foretak som ikke gjennomfører nødvendig bekjempelse av floghavre, i flere tilfeller ikke har blitt fulgt opp innen rimelig tid. Kommunen har begrensede virkemidler i slike saker, og trekk i produksjonstilskudd er et virkemiddel vi ønsker å benytte. Vi mener derfor at en effektiv håndheving av regelverket forutsetter at Mattilsynet gis tilstrekkelige ressurser til kontroll og oppfølging.

Kommunen mener at de foreslåtte bestemmelsene om kontroll og bekjempelse alene ikke vil være tilstrekkelige til å oppnå ønsket effekt dersom meldeplikt og registrering av forekomster fjernes.

Når det gjelder hønsehirse som er et enda vanskeligere ugras enn floghavre, vurderer kommunen det som positivt at det innføres tydeligere nasjonale krav. Arten har vist betydelig spredning i våre jordbruksområder og representerer en økende utfordring i spesielt kornproduksjon. Krav om kontroll, informasjonsutveksling og bekjempelse vurderes som nødvendige virkemidler for å begrense videre etablering og spredning.

Kommunen mener det er særlig viktig at regelverket bidrar til økt bevissthet om rengjøring av maskiner og håndtering av jord, halm og andre produkter som kan spre ugrasfrø mellom eiendommer. Dette er forhold som har stor betydning i et stort jordbruksområde som Indre Østfold.

Samlet sett vurderer administrasjonen at de foreslåtte bestemmelsene knyttet til hønsehirse er hensiktsmessige og nødvendige. For floghavre mener kommunen derimot at sentrale virkemidler foreslås fjernet uten at det er dokumentert hvordan dette vil styrke arbeidet med bekjempelse og forebygging av spredning.

Konklusjon

Indre Østfold kommune er positiv til deler av forslaget til ny forskrift om ugras, men støtter ikke forslaget om at register og meldeplikt for floghavre opphører. Kommunen støtter innføringen av bestemmelser om kontroll og bekjempelse av hønsehirse, og vurderer dette som et viktig tiltak for å begrense spredningen av en art som representerer en økende utfordring for landbruket.

Kommunen støtter ikke forslaget om å oppheve meldeplikten og avvikle floghavrerregisteret. Etter kommunens vurdering er disse virkemidlene nødvendige for å opprettholde oversikt over forekomsten av floghavre og for å sikre en målrettet og effektiv oppfølging av regelverket.

Indre Østfold kommune anbefaler derfor at det avgis en høringsuttalelse som støtter de foreslåtte bestemmelsene for hønsehirse, samtidig som kommunen ber om at meldeplikten og floghavrerregisteret videreføres og at Mattilsynets oppfølging av floghavresaker styrkes.